

АСИНХРОННІСТЬ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР ЗАГРОЗ У ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

THE ASYNCHRONICITY OF DEVELOPMENT OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE AS THE FACTOR OF THREAT IN THE EURO-INTEGRATION PROCESSES

У статті розкрито одну з проблем розвитку банківської системи України – її асинхронність. Розкрито теоретичні засади асинхронності як властивості економічного системи та проведено її типізацію. Це дало змогу визначити, що характер даної властивості є фактором загроз для фінансової безпеки банківської системи України в результаті вступу України до Європейського Союзу. Якщо асинхронність у розвитку банківської системи ЄС – це компонента звичайного еволюційного процесу розвитку, то у вітчизняній банківській системі – це процес, у якому прослідковується суттєва відмінність у становленні та функціонуванні порівняно з європейською банківською системою. Тобто це явище супроводжується тривалою неоднорідністю циклів, фаз розвитку та неоднозначною реакцією її елементів на зміни зовнішніх та внутрішніх умов.

Ключові слова: економічна система, банківська система, Європейський Союз, асинхронність розвитку, неоднорідність фаз розвитку, фактор загроз, фінансова безпека.

В статье раскрыта одна из проблем развития банковской системы Украины – ее асинхронность. Раскрыты теоретические основы асинхронности как свойства экономической системы и проведена ее типизация. Это позволило определить, что характер данного свойства является фактором угроз финансовой безопасности банковской системы Украины в результате вступления Украины в Европейский Союз. Асинхронность в развитии банковской системы ЕС – это компонента обычного эволюционного процесса развития. В отечественной бан-

ковской системе – это процесс, в котором прослеживается существенное отличие в становлении и функционировании по сравнению с европейской банковской системой, сопровождается длительной неоднородностью циклов и фаз развития и неоднородностью реакции ее элементов на изменения внешних и внутренних условий.

Ключевые слова: экономическая система, банковская система, Европейский Союз, асинхронность развития, неоднородность фаз развития, фактор угроз, финансовая безопасность.

The author disclosed one of the problems of the development of the banking system of Ukraine; this is its asynchronous nature. Theoretical principles of asynchrony as the properties of the economic system and its typing are revealed. This made it possible to determine that the nature of this property is a factor of threats to the financial security of the banking system of Ukraine as a result of Ukraine's accession to the European Union. As the asynchrony in the development of the EU banking system is a component of the usual evolutionary development process, the domestic banking system is a process, in which there is a significant difference in the establishment and functioning of the European banking system. That is, this phenomenon is accompanied by the prolonged heterogeneity of cycles, phases of development and the ambiguous reaction of its elements to changes in external and internal conditions.

Key words: economic system, banking system, European Union, asynchronous development, heterogeneity of phases of development, factor of threats, financial security.

УДК 336.71

Васильчишин О.Б.

к.е.н., доцент,
докторант кафедри податків
і фінансової політики
Тернопільський національний
економічний університет

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки країн ЄС і вітчизняної економіки у цілому характеризується зростанням ролі банків і банківських систем та їх впливу на інтеграційні процеси. Конкуренентоспроможність банківської системи є одним із визначальних чинників економічного розвитку, оскільки її високий рівень дає змогу повною мірою використовувати можливості щодо залучення інвестицій, капіталу і технологій.

В Європейському Союзі за останнє десятиліття перед фінансовою системою було поставлено і вирішено низку важливих стратегічних завдань, які сьогодні дають змогу практично безперешкодно пересуватися капіталу, а також суттєво спрощують діяльність банків, що, своєю чергою, створило умови для забезпечення рентабельності інвестицій, консолідації міжбанківських систем та збільшення міжнародної експозиції.

У міру розгортання євроінтеграційних процесів для України все більш очевидною стає вагомість глибоких і комплексних досліджень трендів у роз-

витку фінансово-кредитної системи ЄС для максимально можливої синхронізації основних параметрів розвитку вітчизняної банківської системи як архіпередумови безпечної фінансової інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика окремих аспектів розвитку економічних систем знаходиться у колі наукових інтересів багатьох учених. Так, фундаментальністю щодо формування і функціонування економічних систем характеризуються праці [1; 8; 9; 11].

Водночас виокремлено особливості становлення та функціонування європейської банківської системи в публікаціях [6; 12; 14]. Проблеми розвитку банківської системи України ґрунтовно досліджено вітчизняними вченими [4; 5; 7; 10].

Постановка завдання. У ході інтеграції вітчизняної банківської системи в європейський фінансовий простір велику роль відіграють комплексні дослідження усіх позитивних та негативних аспектів даного процесу. Саме тому у статті поставлено мету виокремити проблему асинхронності в розвитку

європейської та вітчизняної банківських систем як одного з фундаментальних чинників безпеки євроінтеграційних процесів для банківської системи.

Завданнями у процесі дослідження є розкриття сутності властивості асинхронності розвитку банківської системи та її типізації відповідно до форм асинхронності розвитку економічних систем, а також окреслення особливостей становлення і розвитку європейської та вітчизняної банківських систем, їх позиціонування як різнотипно асинхронних систем.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Звернемо увагу, що з погляду теорії систем фундаментальною властивістю будь-якої системи є асинхронність її розвитку. Ця властивість зумовлена наявністю різноманітних параметрів елементів (підсистем) і множинністю їх зв'язків. До того ж будь-яка система піддається впливам зовнішнього середовища, на які її елементи реагують із різною швидкістю або в силу своїх властивостей, або через відмінні характеристики зовнішніх впливів.

Абстрактно можна змодельювати синхронну систему, що складається з двох однакових елементів з ідентичними зв'язками, що урівнюються по вектору впливу на них через наявні в просторі фактори. Однак це, на нашу думку, практично нереалізовувана модель навіть на рівні простих систем. Будь-які економічні системи характеризуються підвищеною складністю з позиції елементної бази та зв'язків, варіабельністю і ступенем передбачуваності змін.

Розглядаючи асинхронність як об'єктивне явище функціонування економічних систем, уважаємо за доцільне виокремити певні параметри цієї властивості, що безпосередньо впливає не лише на розвиток економічних систем, а й на взаємозв'язки між ними. Так, у переліку найбільш значимих параметрів асинхронності економічних систем виділяють [1, с. 111]:

- стадійну і фазову неоднорідність процесів;
- асинхронність функціонування бізнес-систем, зумовлену накладенням різних фаз і циклів;
- дискретність інституційних та організаційних перетворень, пов'язаних із необхідністю подолання консерватизму суб'єктів і агентів;
- «рваний» темп і аритмію внесених змін;
- нелінійність середовища – перманентне виникнення однаково згубних для економічних впливів надконцентрацій і «розрідженості» їх простору.

З огляду на параметри асинхронності економічних систем, виділяють її форми та фактори. Так, до форм прояву асинхронності будь-якої економічної системи відносять [11, с. 24]:

- стадійну неоднорідність (асинхронність виникнення і розвитку систем);
- фазову неоднорідність (асинхронність циклів та їх фаз);

- порушення ритму внесених змін (асинхронність реакції підсистем на стан середовища);
- асинхронність імпульсів до змін, пов'язаних із динамікою зовнішнього середовища.

Своєю чергою, факторами асинхронності вважають:

- дискретність інституційних та організаційних перетворень;
- нелінійність середовища.

Якщо розглядати банківську систему як складну систему, яка піддається впливам зовнішнього середовища, на які її елементи реагують по-різному і з різною швидкістю або в силу своїх властивостей, або через відмінні характеристики й яка здатна функціонувати незалежно від економічної моделі та організації суспільних відносин), то асинхронність є не лише властивістю її розвитку, а й невід'ємним елементом еволюційних змін цього процесу.

Проте цілком очевидно, що асинхронність у розвитку банківської системи – явище багатогранне і неоднозначне. Зупинимось на деяких теоретичних аспектах. Ураховуючи вищезазначені форми асинхронності, для оцінки її міри щодо розвитку системи пропонуємо ввести такі параметри:

1. Асинхронність розвитку економічної системи як чинник загрози:

- значна відмінність у виникненні та функціонуванні окремих її елементів;
- тривала неоднорідність циклів і фаз розвитку;
- неоднозначна або взагалі відсутня реакція підсистем на стан середовища функціонування;
- неоднозначна або взагалі відсутня реакція на зміни, що пов'язані з динамікою зовнішнього середовища.

2. Асинхронність розвитку економічної системи як властивість нормального процесу:

- певна відмінність у виникненні та функціонуванні окремих її елементів;
- неоднорідність циклів і фаз розвитку;
- реакція підсистем на стан середовища функціонування відповідно до критеріїв оптимальності та стратегічних пріоритетів;
- адекватна реакція на зміни, що пов'язані з динамікою зовнішнього середовища.

На нашу думку, для вітчизняної банківської системи важливо оцінити параметри асинхронності в контексті саме проблеми зважування всіх переваг і недоліків євроінтеграційних процесів. Така оцінка є вкрай необхідною, оскільки становлення і функціонування банківської системи України має певні особливості. Водночас неоднорідним є процес її розвитку. Крім того, реакція вітчизняної банківської системи на внутрішні і зовнішні виклики є неоднозначною.

Першочергово зазначимо, що дослідження еволюції банківського сектору Європейського Союзу підтверджує тезу, що подальша інтернаці-

аналізація банківських інституцій передбачає приведення норм їх функціонування до загальноприйнятих світових стандартів, що відіграє важливу роль у трансформації стратегічних пріоритетів фінансово-кредитних установ. Для європейських фінансових інституцій це збільшило кількість потенційних клієнтів і водночас підштовхнуло до збільшення асортименту пропонованих фінансових продуктів і послуг.

Важливо тут те, що певні фінансові продукти неможливо уніфікувати у зв'язку зі специфікою їх процесу реалізації. Проте кожен європейський банк створює свою власну платформу для роботи з клієнтами і, відповідно, оцінки ризиків при цьому. Доступність Інтернету для клієнтів європейських банків стала поштовхом до розвитку інноваційних технологій у сфері Інтернет-банкінгу. Менеджмент європейських банківських інституцій чітко усвідомив, що і-банкінг повинен бути надійним, захищеним і доступним у будь-який час [13].

Онлайн-платформи європейських банків дали змогу корпоративним і приватним клієнтам користуватися не тільки послугами дистанційного управління рахунком, а й дали доступ без додаткових посередників до торгівлі на фінансових ринках, до покупки і продажу похідних інструментів та до елементів міжбанківської системи.

Системи і-банкінгу європейських банків щорічно еволюціонують. Якщо кілька років тому платформи комунікацій із банками являли собою певне програмне забезпечення, яке встановлюється безпосередньо на комп'ютер користувача й яке вимагало значних затрат часу і коштів, то сьогодні всі операції відбуваються без завантаження користувачем будь-якого програмного забезпечення. Банки ЄС надають безпосередній доступ до всіх операцій через власні веб-сайти.

Велику роль у розвитку банківського сектора Європейського Союзу відіграло створення нових фінансових інструментів. Можна відзначити, що їх складність варіюється від звичайних контрактів на покупку до комплексних продуктів, таких як CDO (Collateralized Debt Obligations – облигація, забезпечена борговими зобов'язаннями), CDS (Credit Default Swaps – своп кредитного дефолту), Еверест (Everest – екзотичні фінансові продукти, які поширював банк «Сосьєте Женераль» у 1997 р.) [14].

Важливу роль у розвитку банківської системи ЄС зіграли інновації в сфері управління. Важливим чинником, що спричинив адекватну реакцію банківської системи, став випадок, коли в 2008 р. один із трейдерів інвестиційного банку «Сосьєте Женераль» здійснив неправомірні дії, перевищивши дозволену йому експозицію. Саме це змусило багато європейських банків переглянути свою модель нагляду за діяльністю співробітників. Передусім було вжито заходів для збіль-

шення прозорості за допомогою надання акціонерам банку більш докладного аудиту. Саме такий захід суттєво впливає на поведінку менеджменту банку. До того ж важливу роль в управлінні банком відіграли такі компоненти управлінських норм [12, с. 96–126]:

- вільний доступ членів Ради директорів до будь-якої інформації, що стосується функціонування банку, а не тільки до інформації, відібраної керуючим. Така вимога має на увазі певний рівень експертизи в адміністрації;

- Рада директорів повинна бути невеликою за чисельністю (що складається із семи-восьми членів), щоб збільшити його ефективність і зменшити вплив керуючого. До того ж керуючий повинен бути єдиним співробітником банку, який безпосередньо засідає в Раді, оскільки наявність інших співробітників банку може збільшити вплив на керуючого;

- керуючий і члени Ради директорів повинні володіти значною кількістю акцій компанії, щоб їхні інтереси були схожі з інтересами акціонерів;

- керівник не повинен бути одночасно президентом Ради директорів, оскільки у цьому разі у нього концентруються дуже великі можливості щодо прийняття рішень, що загострює конфлікт інтересів, зменшуючи ефективність нагляду за діяльністю.

Перераховані заходи доповнюються зовнішніми елементами регуляції і дають змогу домогтися більшої стабільності окремо взятої фінансово-кредитної установи.

2017 р. для європейської банківської системи з погляду асинхронності став найбільш неоднозначним періодом. Загалом останні дев'ять років європейські банки провели в процесі відновлення після кризи. При цьому основна увага приділялася приведенню в порядок балансів, дотримання нових регуляторних вимог і відмови від неприбуткових напрямів бізнесу – і все це в умовах низьких темпів зростання бізнесу.

Середня прибутковість капіталу європейських банків на даний момент становить 4,4%, що значно нижче очікуваного рівня [6]. Ситуація при цьому на європейських ринках неоднорідна: у деяких країнах Європи банки вже завершили процес реструктуризації, тоді як на інших ринках робота у цьому напрямі ще триває.

Незалежно від того, на якому етапі трансформації свого бізнесу знаходяться банки, всі вони нині змушені працювати в умовах стрімко мінливої кон'юнктури ринку. Нові переваги клієнтів, а також розвиток цифрових каналів і онлайн-платформ призводять до необхідності змінювати традиційні підходи до банківської діяльності.

У ситуації, що склалася, використання засобів автоматизації й інструментів обробки даних дасть змогу значно скоротити витрати. Іншими словами, європейські банки, ледь упоравшись із наслід-

Таблиця 1

Особливості розвитку європейських банків у 2017 р.

Реструктуризація		Нові стратегічні завдання	
Напрями реструктуризації	Характеристика напрямів реструктуризації	Завдання	Зміст завдання
Оптимізація балансу	Європейські банки витратили багато часу і ресурсів для оптимізації своїх балансів. На деяких європейських ринках цей процес завершений, однак у таких країнах, як Греція, Італія та Португалія, процеси реструктуризації, списання та продажу проблемних кредитів триватимуть ще тривалий час	Реагування на зміни в купівельній поведінці	Активний розвиток платформ-агрегаторів, на яких клієнти можуть користуватися послугами різних постачальників, порівнюючи і вибираючи продукти і послуги з широкого асортименту пропозицій, змушує банки приймати стратегічно важливі рішення щодо інвестицій і партнерства з подібними платформами
Регулювання, капітал і ризик	Банки були змушені збільшувати капітал і скорочувати активи, що призвело до збільшення середньої достатності капіталу з 3,7% до 5,8% (капітал I рівня / активи (МСФЗ). Очікуються додаткові зміни, пов'язані із уведеними в дію регуляторними вимогами, наприклад директивою про ринки фінансових інструментів MiFID II. Керівництво банків, як і раніше, зайнято питаннями планування подальших структурних змін у зв'язку з виходом Великої Британії з ЄС і вимогами по плануванню відновлення діяльності і фінансового оздоровлення	Оновлення та заміна інфраструктури і процесів	Швидкий розвиток технологій і прагнення банків до скорочення витрат сприятимуть подальшій роботі над заміною застарілої інфраструктури та впровадженням API
Відмова від неприбуткової діяльності	Банкам удалося досягти значного прогресу, відмовившись від деяких напрямків діяльності (наприклад від обслуговування великих корпоративних клієнтів) і роботи на непрофільних ринках. У сфері банківського обслуговування великих корпоративних клієнтів європейські банки закрили деякі напрями бізнесу, які принесли їм у 2009 р. до 10 млрд. євро виручки	Забезпечення ефективності фінансових ресурсів	З огляду на зростаючі вимоги до фінансових ресурсів, банки будуть використовувати просунуті інструменти управління такими ресурсами, що дасть змогу моделювати різні сценарії споживання і сприятимуть процес прийняття рішень
Операційна ефективність	Багато банків почали реалізацію програм, спрямованих на скорочення витрат. Проте в період із 2008 по 2016 р. витрати банків щорічно збільшувалися на 1%, а співвідношення витрат і прибутку практично не змінювалося через падіння доходів банків унаслідок зниження процентних ставок і скорочення маржі. Дотепер жоден європейський банк ще не завершив роботу з оптимізації своїх витрат. Керівництво більшості європейських банків тільки починає реалізацію нових ініціатив щодо скорочення витрат, а в інших банках такі ініціативи знаходяться у стадії реалізації	Використання можливостей консолідації	Беручи до уваги наявні труднощі економічного характеру, очікується, що ступінь консолідації на деяких ринках (наприклад, в Італії) буде рости. Проте на багатьох ринках це не буде пріоритетним завданням
Концентрація і консолідація	Тоді як одні європейські ринки зазнали серйозних змін у результаті консолідації, ситуація на інших ринках практично не змінилася. З початку кризи ринкова концентрація в Греції та Іспанії збільшилася вдвічі, а на ринку Італії основні зміни відбувалися переважно в останні роки. Масштаби транскордонної консолідації, як і раніше, невеликі	Формування кадрового потенціалу майбутнього	У міру зміни банківської галузі змінюються й вимоги банків до кадрів, які необхідні їм зараз і знадобляться в майбутньому. Банкам потрібні інноваційні підходи до управління кадрами, а також грамотно вибудований процес планування і залучення персоналу
		Соціальна відповідальність	В результаті фінансової кризи виникла потреба в довгострокових політичних змінах, що мають значні наслідки для банків. В світлі посилення популістських і націоналістичних настроїв від банків буде потрібно участь в рішенні загальних проблем сучасного суспільства

Джерело: побудовано автором на основі [6]

ками кризи, зіткнуться з новими труднощами. Сьогодні лише деякі організації приймають необхідні заходи для вирішення поставлених перед ними нових завдань (табл. 1).

Отже, європейські банківські інституції в результаті боротьби з наслідками фінансової кризи зіткнулися з безліччю змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі, і з огляду на напрями реструктуризації та змісту нових завдань у розвитку, можна констатувати про присутність асинхронності розвитку банківської системи як властивості нормального процесу. І більше того, банки, які зможуть повністю сконцентруватися на процесі трансформації та виконанні поставлених завдань, отримають суттєву перевагу перед конкурентами в наступному десятилітті.

Аналізуючи параметри асинхронності розвитку банківської системи України, першочергово зосередимо увагу на основних аспектах її становлення. Донині функціонування банківської системи України як ключової частини грошово-кредитної системи країни не стало ефективним механізмом створення сприятливого середовища для мобілізації та вільного переливання капіталів, нагромадження коштів для структурної перебудови економіки, розвитку підприємництва (табл. 2) [4].

Незважаючи на закінчення процедури т. зв. «очищення банківської системи України» в кінці 2015 р., у 2016–2017 рр. масові банкрутства вітчизняних фінансово-кредитних установ продовжилися. У 2016 р. під управління Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) передано 21 банк, що все ж менше, ніж у 2014–2015 роки – по 33 [3]. Неплатоспроможним виявився і такий системний банк, як «ПриватБанк». Утім, він був миттєво націоналізований. Перехід «ПриватБанку» у власність

держави суттєво змінив структуру банківської системи України. Так, станом на 1 січня 2017 р. банки з приватним українським капіталом становили близько 13%, банки іноземних банківських груп – 35%, державні – 51,3%.

84 вітчизняні банки-банкрути відправлені на ліквідацію. Кілька тимчасових адміністрацій заморожені судовими рішеннями. Банки, що залишилися на ринку, в 2017 р. продовжили оптимізувати свою роботу: скорочували відділення і розвивали віддалені канали обслуговування клієнтів, залучали вкладників і шукали платоспроможних позичальників.

Банківська діяльність і надалі продовжує характеризуватися невисокою активністю кредитних операцій. Незначний обсяг банківського кредитування пов'язаний із системною проблемою нестачі довгострокових ресурсів у банківській системі, обмеженим доступом до нових запозичень на міжнародних ринках, погіршенням платоспроможності позичальників, збільшенням обсягів проблемних кредитів, а також зниженням мотивації банків до кредитування внаслідок існування безризикових високоприбуткових інструментів – ОВДП та депозитних сертифікатів НБУ [10, с. 43].

Вітчизняні банки досі не вирішили проблеми з простроченими кредитними портфелями, під які в попередні роки їм довелося сформувати значні резерви. Частка проблемних кредитів у банківській системі України станом на кінець 2017 р. становила 54,9% [2].

Загалом політична та військова нестабільність, значна інфляція та загальна економічна дестабілізація негативно вплинули на банківський сектор та показники діяльності банків, що працюють на території України. Також важливим фактором, що

Таблиця 2

Основні характеристики етапів становлення та розвитку банківської системи України

Період	Основні риси етапів становлення та розвитку вітчизняної банківської системи
1988–1990 рр.	Створення прототипу системи українських комерційних банків у складі банківської системи СРСР
1991 р. – I півріччя 1992 р.	Перереєстрація українських комерційних банків та початок формування банківської системи України як незалежної держави
II півріччя 1992 р. – 1993 рр.	Формування банківської системи України на етапі становлення економічного та політичного суверенітету
1994–1996 рр.	Розвиток банківської системи на першому етапі реалізації курсу економічних реформ монетарними методами
1997–1999 рр.	Реформування банківської системи в умовах поглиблення фінансово-економічної кризи, поступового переходу до поєднання монетарних методів управління економікою із заходами щодо її структурного реформування
2000 р. – I півріччя 2008 р.	Розвиток банківської системи в умовах реструктуризації економіки, падіння доходності банківських операцій, укрупнення та консолідація капіталу банків
II півріччя 2008 р. – 2014 р.	Розвиток банківської під впливом світової фінансово-економічної кризи, в умовах девальвації національної валюти, скорочення виробництва, експорту, дефіциту платіжного балансу та державного бюджету. Посткризове відновлення господарства. Закриття банків, вихід із ринку банків зі 100%-м іноземним капіталом із причин внутрішньої економічної та соціальної кризи в Україні, погіршення макроекономічних показників розвитку
2014 р. – дотепер	Очищення вітчизняної банківської системи (зокрема, виведено 88 банків: 33 банки стали неплатоспроможними в 2014 р., ще 33 – у 2015 р., 21 – у 2016 р. та один – у 2017 р.

характеризує сучасний стан банківської системи, є активне втручання НБУ у функціонування банківської системи. Не можна дати однозначної оцінки політиці «оздоровлення» банківської системи, яку проводить її головний регулятор [7, с. 85–86]. З одного боку, ліквідація неплатоспроможних банків та банків, які порушували українське законодавство, повинна позитивно вплинути на прозорість банківської системи. З іншого боку, надмірне зменшення учасників банківського сектору може призвести до погіршення конкурентного середовища та умов надання банківських продуктів.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, з позиції асинхронності розвитку банківської системи України відзначимо, що прослідковується суттєва відмінність у становленні та функціонуванні на відміну від банківської системи ЄС, яка супроводжується тривалою неоднорідністю циклів і фаз розвитку, а неоднозначність її реакції на зміни зовнішніх та внутрішніх умов дає змогу виокремити асинхронність її розвитку як чинник загроз.

Таким чином, ми ідентифікували банківські системи ЄС та України з позиції асинхронності їх розвитку і можемо зробити висновок, що ця властивість для європейської банківської системи є показником нормального еволюційного процесу, а для України – це чинник загрози. А тому інтеграція цих систем як процес формування глибоких і стійких взаємозв'язків із позиції фінансової безпеки як банківської системи Європейського Союзу, так і банківської системи України залишається відкритою проблемою, яка поки що не має чітких варіантів вирішення основних її завдань.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бекон Р.С. О природе и специфике экономического пространства. Экономическая наука современной России. 2005. № 3(30). С. 110–115.
2. В Україні знизилася частка проблемних кредитів. URL: <https://ukr.segodaya.ua/economics/finance/v-ukraine-snzilas-dolya-problemnyh-kreditov-nbu-1102354.html>.
3. Виведення банків із ринку / Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <http://www.fg.gov.ua/not-paying>.
4. Дудченко В.Ю. Етапи формування та сучасні проблеми розвитку банківської системи України. URL: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/13323/1/banking_system.pdf.
5. Д'яконова І. Історичні аспекти розвитку банківської системи України. Економіка промисловості. 2008. № 2(41). С. 10–18.
6. Жизнь после реструктуризации: новые задачи банковской системы. Европейская банковская система в 2017 г. URL: http://www.oliverwyman.com/content/dam/oliverwyman/v2/publications/2017/oct/Europeran%20Banking%20report_Rus.pdf.
7. Золотарьова О.В., Галаганов В.О. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи

України. Проблеми економіки та політичної економії. 2017. № 1. С. 83–98.

8. Оношко О.Ю. Мировые банковские системы. Иркутск: БГУЭП, 2005. 496 с.

9. Петрова О. С. Экономическая безопасность банковской системы. Вестник Псковского государственного университета. Серия «Экономика, право и управление». 2015. № 2. С. 130–133.

10. Пурій Г.М. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. Фінансовий простір. 2017. № 3(27). С. 41–45.

11. Асинхронность как свойство экономических систем / Ю.И. Трещевский, В.Н. Эйтингон, А.И. Щедров. Вестник ВГУ. Серия «Экономика и управление». 2010. № 2. С. 23–27.

12. Bouiass K., Marsal C. Les mécanismes internes de gouvernance dans les banques: un état de l'art. Finance Contrôle Stratégie. March 2009. Vol. 12. P. 96–126.

13. Credit Agricole, «Banque et nouvelles technologies» Paris, France, 2003

14. Michel A. L'attribution de stock-options à des dirigeants de la Société générale provoque une polémique Le Monde, March 2009.

REFERENCES:

1. Bekov R. S. (2005) O pryrode y spetsyfyke ekonomycheskoho prostranstva [On the nature and specifics of the economic space] Ekonomycheskaia nauka sovremennoi Rossyy.vol. 3 (30). – pp. 110–115.
2. V Ukraini znyzylasia chastka problemnykh kreditiv [In Ukraine, the share of problem loans has decreased] <https://ukr.segodaya.ua/etonomitss/finantse/v-ukraine-snzilas-dolya-problemnyh-kreditov-nbu-1102354.html>
3. Vyvedennia bankiv z rynku. Ofitsiinyi sait Fondu harantuvannia vkladiv fizychnykh osib.[Removing banks from the market.] <http://www.fg.gov.ua/not-paying>
4. Dudchenko V. Yu. Etapy formuvannia ta suchasni problemy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy [Stages of formation and modern problems of development of the banking system of Ukraine.] http://dpsatse.uabs.edu.ua/yspui/bitstream/123456789/13323/1/banking_system.pdf
5. Diakonova I. (2008) Istorychni aspekty rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy [Historical aspects of the development of the banking system of Ukraine] Ekonomika promyslovosti.vol.2 (41) pp. 10–18.
6. Zhyzn posle restrukturyzatsyy: novye zadachy bankovskoi systemy evropeiskaia bankovskaia sistema v 2017 h. (2017) [6. Life after restructuring: new tasks of the banking system European banking system in 2017] http://www.oliverwyman.com/tsontent/dam/oliverwyman/v2/publitsatons/2017/otst/Europeran_Banking_report_Rus.pdf
7. Zolotarova O. V. (2017) Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy [Current state and prospects of development of the banking system of Ukraine] Problemy ekonomiky ta politychnoi ekonomii. Vol. 1? pp. 83-98
8. Onoshko O.Yu. (2005) Myrovnye bankovskye systemy [World Bank Systems] Yrkutsk: Yzd-vo BNUЭP, pp. 496.

9. Petrova O. S. (2015) Ekonomycheskaia bezopasnost bankovskoi systemy [Economic security of the banking system] Vestnyk Pskovskoho gosudarstvennogo unyversyteta. Seryia Ekonomyka, pravo y upravlenye. Vol. 2 pp.130-133

10. Purii H. M. (2017) Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy [Current state and prospects of development of the banking system of Ukraine] Finansovyi prostir. Vol. 3 (27). pp. 41-45.

11. Treshchevskiy Yu. Y. (2010) Asynkhronnost kak svoistvo ekonomycheskykh system [Asynchronism as a property of economic systems] Vestnyk VHU. Seryia: ekonomyka y upravlenye. Vol. 2. pp. 23-27.

12. Bouiass K., Marsal C. (2009) Les mécanismes internes de gouvernance dans les banques : un état de l'art [Internal governance mechanisms in banks: a state of the art] Finance Contrôle Stratégie. Vol.12, no 1. pp. 96-126.

13. Credit Agricole, (2003) Banque et nouvelles technologies Paris [Bank and new technologies] France.

14. Michel A. (2009) L'attribution de stock-options à des dirigeants de la Société générale provoque une polémique [The attribution of stock-options to the leaders of the General Society causes a controversy Le Monde] Le Monde, March.

Vasylchyshyn O.B.

Candidate of Economics, Associate Professor,
 Doctoral Student at Department of Taxes and Fiscal Policy
 Ternopil National Economic University

THE ASYNCHRONICITY OF DEVELOPMENT OF THE BANKING SYSTEM OF UKRAINE AS THE FACTOR OF THREAT IN THE EURO-INTEGRATION PROCESSES

In the process of integration of the domestic banking system into the European financial space, integrated research of all positive and negative aspects of this process plays an important role. It is important to highlight the problem of asynchrony in the development of European and domestic banking systems as one of the fundamental factors in the security of European integration processes for the banking system. It is important for the domestic banking system to evaluate asynchronous parameters in the context of the problem of weighing all the advantages and disadvantages of European integration processes. Such an assessment is essential because the establishment and functioning of the banking system of Ukraine have certain characteristics.

The creation of new financial instruments contributed to the development of the banking sector in the EU. Their complexity varies from conventional purchase contracts to complex products such as CDO, CDS. Everest, an exotic financial product distributed by Société Générale Bank. Also, management innovation has played an important role in the development of the EU banking system.

The functioning of the banking system of Ukraine as a key part of the monetary and credit system of the country has not become an effective mechanism for creating a favourable environment for mobilization and free transfer of capital, accumulation of funds for structural adjustment of the economy, and the development of entrepreneurship to date. Banking activity continues to be characterized by low activity of credit operations, and insignificant volume of bank lending is connected with the systemic problem of shortage of long-term resources in the banking system, limited access to new borrowings on international markets, deterioration of solvency of borrowers, increase in volumes of problem credits, as well as decrease of motivation of banks to lend because of the existence of risk-free high-yield instruments – bonds of an internal state loan and deposit certificates of the NBU. In general, political and military instability, significant inflation, and overall economic destabilization negatively affected the banking sector and the performance indicators of banks operating in Ukraine.

By identifying the EU and Ukrainian banking systems from the standpoint of asynchrony of their development, we emphasize that this property for the European banking system is an indicator of a normal evolutionary process, and for Ukraine, it is a threat factor. Therefore, the integration of these systems, as a process of forming deep and stable interconnections, from the standpoint of financial security as a banking system of the EU and Ukraine, remains an open issue, which does not yet have clear options for solving its main tasks.